Nr. 103. Kraków, Czwartek 20 grudnia 1923. Rok I

KURJER WIECZORNY

wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Redakcja: ulica Dunajewskiego Nr. 5 Telefon Nr. 1310 Konto czekowe P. K. O. Nr 152670

Prenumerata miesięczna bez odnoszenia 1100000. Mk, z odnoszeniem lub przesyłką pocztową 1,250.000 Mkp. Zagranicą miesięczne 2.500.000 Mkp. Cena numeru 50.000 M.

Ceny ogłoszeń za 1 wiersz milimetrowy: Zwykłe 16.000 Mk. Nadesłane 36.000 Mkp. Po kronice 48.000 Mk. Na pierwszej stronie i między giełdami 64.000 Mk. Ogłoszenia zamiejscowe 25% drożej. — Ogłoszenia zagraniczne 100% droższe. — Ceny powyższe obowiązują od dnia z miany w nagłówku.

Administracja: ulica Dunajewskiego Nr. 5 Telefon Nr. 1310 Konto czekowe P. K. O. Nr 152670

Nowy rząd

Kraków, 20 grudnia.

Szybciej i łatwiej niż ogólnie przypuszczano, utworzył dr. Grabski nowy gabinet. Może nawet ta szybkość, z jaką organizowano nowy rząd, odbiła się na jego jakości... Poza samym bowiem premierem i ministrem skarbu w jednej osobie tylko minister spraw wojskowych gen. Sosnkowski i kierownik ministerstwa spraw zagranicznych dr. Bertoni to ludzie znani i w sferze prac swoich resortów wypróbowani. Reszta — ludzie nowi.

Ze względu na skład osobisty jest to rząd pozaparlamentarny. W zasadzie ma on być rządem t. zw. „fachowym“, potwierdzenia czego należy jednak oczekiwać w przyszłości, kiedy członkowie rządu w większości swojej szerszemu ogółowi nieznani dadzą się poznać ze swoich prac. Politycznie zaś gabinet ma wyraźny charakter prawicowy, nie bojowy wprawdzie ale umiarkowany.

Głównem zadaniem rządu jest sanacja finansów i waluty. W tym zakresie dr. Grabski zamierza zażądać specjalnych pełnomocnictw. Jak słychać w różnych stronnictwach sejmowych istnieje rzeczywiście skłonność udzielenia nowemu premierowi bardzo szerokich pełnomocnictw w zakresie polityki podatkowej, natomiast podnoszone są zastrzeżenia co do pełnomocnictw czysto finansowych.

Przyjęcie, jakiego nowy gabinet dozna w Sejmie, nie będzie zapewne entuzjastyczne, ale też i nie wrogie. Po usunięciu z listy gabinetu inż. Nosowicza, przeciw któremu zwracał się szczególniej silny opór stronnictw lewicowych, także i lewe skrzydło sejmu nie będzie miało taktycznych powodów do utrudnienia drowi Grabskiemu jego i tak trudnego zadania.

Niemal w całości spoczywa ono swojem brzemieniem na samym premierze. Złożył on dowód imponującej wiary we własne siły, decydując się połączyć w swem ręku funkcje wielkie i tak całkowicie absorbujące jak kierownictwo polityczne całego gabinetu i kierowanie resortem skarbu w okresie rozpocząć się mającej sanacji.

Nie ulega wątpliwości, że szerokie sfery naszego społeczeństwa, szczególniej te, które w dziedzinie handlu i przemysłu miały sposobność widzieć i odczuwać skutki różnych zarządzeń dra Grabskiego z czasów jego poprzedniej ministerjalnej działalności, z pewną tremą oczekują obecnie skutków nowych działań tego męża stanu. Z drugiej strony jednak podnieść należy, że przykre uczucie owej tremy łagodzone jest przez uczucie ulgi, iż system p. Kucharskiego ostatecznie przecie się skończył. Wielką też szansą nowego ministra skarbu jest to, że bezpośrednio po rządach p. Kucharskiego, wszelkie inne muszą wydać się lepszemi...

Dr. Grabski zapowiedział swoje ekspose na najbliższe posiedzenie sejmu. Z bliższą oceną zamierzeń ministra skarbu wypada zatem wstrzymać się na razie.

Wracający do kierownictwa resortem wojskowym gen. Sosnkowski przynosi z sobą niewątpliwie wznowienie tych zasad personalnej polityki w armji, które poprzedni rząd prawicowy starał się bardzo gruntownie przekształcić. W tym zakresie oczekiwać też wolno różnych restytucyj, z których najważniejszą stanowiłby niewątpliwie powrót marszałka Piłsudskiego na jakieś stanowisko odpowiadające zarówno jego godności jak jego pozycji moralnej w społeczeństwie. Im stanie się to prędzej tem lepiej.

Gdyby — jak niektóre pisma świeżo doniosły — na miejsce kierownika ministerstwa spraw zagranicznych dra Bertoniego miał przyjść w charakterze ministra hr. Zamoyski z Paryża, to gabinet zyskałby przez to trzecią firmową osobistość, a jego ciężar gatunkowy byłby niewątpliwie zwiększony.

Nowy rząd rozpoczyna pracę w warunkach trudnych, zadania stoją przed nim gigantyczne. Szanse zaś jego poza jego własnemi kwalifikacjami, które dadzą się ocenić dopiero później, polegają głównie na tem, że opinja publiczna niemal bez różnicy kierunków politycznych zajmuje wobec niego stanowisko spokojnie wyczekujące i zasadniczo objektywne.

Nowy rząd nie ma do przezwyciężenia żadnych politycznych partyjnych oporów. Może zabrać się do realnej i twórczej pracy, nie tracąc energji na żadne polityczne tarcia i zmagania się. Znużone i wyczerpane społeczeństwo ma dość sporów jałowych i kłótni. Ono wyczekuje realnej pracy i jej owoców. Oby nowemu rządowi udało się jaknajprędzej chociaż w części zaspokoić to pragnienie.

Zadłużenie Polski we Francji

Po żmudnych obliczeniach i sprawdzaniach rachunków armji gen. Hallera, prace w tym celu prowadzone we francuskiem Ministerstwie Wojny zakończone zostały pomyślnie 20-go z. m. Ze strony polskiej kierował niemi przez czas pewien śp. gen. Bojarski. Prowadził je przez cały czas kap. Samuel Tyszkiewicz. Po śmierci gen. Bojarskiego pełnomocnictw w tej sprawie udzielono płk. Łoyko-Rędziejowskiemu, kierownikowi Polskiej Misji we Francji.

Jak wiadomo, Komitet Narodowy Polski, w dwu umowach, zawartych z rządem francuskim — dnia 28-go września 1918 roku i dnia 29 stycznia 1919 roku — zobowiązał się w imieniu przyszłego rządu polskiego zwrócić Francji wszystkie wydatki, jakie ta na rekrutację i zorganizowanie wojsk polskich poniesie. W końcu roku 1919 rząd francuski przedstawił z tego tytułu rządowi polskiemu rachunek opiewający na 450 miljonów franków. W kilka miesięcy potem wysłany został do Francji kap. Tyszkiewicz z misją, by w ścisłem porozumieniu z odpowiedniemi władzami francuskiemi wszystkie rachunki dokładnie obliczyć, czego domagała się zresztą Francja.

Po trzyletniej pracy ustalono **ostateczną cyfrę 442 milj. fr.**, w co wchodzą wydatki poniesione przez Francję, poczynając od dekretu Prezydenta Poincarego (d. 4-go czerwca 1917 roku), postanawiającego organizowanie armji polskiej we Francji. Mamy tu więc pozycje rekrutacji polskiej w Ameryce, koncentracji rekrutów w kanadyjskim obozie Niagara-on-the-lake, dalej rekrutację we Włoszech wśród jeńców armji austrjackiej i koncentracje ich w obozach Santa-Maria — Capua — Vettere pod Neapolem, oraz w Chivasso pod Turynem. Suma 442 mil. obejmuje także wydatki na IV-tą dyw. generała Żeligowskiego w Rosji Południowej (11milj.), oraz V-tą dywizję syberyjską płk. Czumy, na którą — wraz z oddziałem murmańskim i wszelkiemi innemi wydatkami na terenie Rosji po przewrocie bolszewickim — wydano ogółem 60 milj. fr.

Dodać trzeba, że z górą połowa sumy ogólnej — to wartość dostaw w naturze.

Wydatki na armię gen. Hallera — to tylko część długów naszych we Francji, do których należą jeszcze kredyty przyznane Komitetowi Narodowemu Polskiemu za jego prace polityczne oraz kredyt wojskowy w wysokości 425 milj. franków na zakupy we Francji, jakie prowadziła specjalna polska misja wojskowa z gen. Janem Romerem na czele. Obecnie na czele tej misji stoi wyżej wymieniony płk. Łoyko-Radziejowski, a kredyty te jeszcze całkowicie wyczerpane nie są.

Dostawy i zamówienia dla armji polskiej wzmogą się we Francji po przyznaniu Polsce nowego kredytu w sumie 400 miljonów franków, które w tych dniach uchwalił Senat.

W ten sposób zadłużenie Polski we Francji wynosi obecnie przeszło 1.200 mil. fr.

TELEGRAMY

Ostatnie projekty dra Kiernika

Warszawa, 20 grudnia. Minister spraw wewnętrznych Kiernik przesłał w ostatnim czasie do Rady Ministrów następujące projekty ustaw: **O samorządzie gminnym wiejskim,** o ordynacji gmin wiejskich, o samorządzie gmin miejskich, o ordynacji wyborczej gmin miejskich, o samorządzie powiatowym, o ordynacji wyborczej powiatowych Związków samorządowych. Projekt ustawy o samorządzie wojewódzkim i o ordynacji wyborczej związków samorządowych wojewódzkich został w ostatniej chwili wstrzymany, gdyż wynikła konieczność rozszerzenia mocy tej ustawy na terytorjum całej Rzeczpospolitej. W sprawie powyższej toczą się rokowania między Ministerstwem spraw wewnętrznych, a miarodajnymi czynnikami.

Przejęcie szpitalnictwa małopolskiego

Warszawa, 20 grudnia. Dnia 19 bm. odbyła się w Ministerstwie spraw wewnętrznych międzyministerjalna konferencja przy współudziale tymczasowego Wydziału samorządowego we Lwowie, na której postanowiono przekazać tymczasowemu wydziałowi samorządowemu szpitalnictwo powszechne i publiczne oraz zakłady dla położnic i obłąkanych na obszarze byłej Galicji administrowane dotychczas przez Ministerstwo Zdrowia Publicznego.

Organ Benesza o Jaworzynie

Praga, 20 grudnia. „Ceskie Slowo" organ p. Benesza publikuje artykuł pod tytułem „Jaworzyna nasza". W artykule tym wywodzi „Ceskie Slowo" że Rada Ligi Narodów zadecydowała na korzyść Czech w sprawie sporu o Jaworzynę. Wprawdzie komisja delimitacyjna została wezwaną do przedłożenia nowych wniosków, ale **te wnioski nie będą się różniły od uchwały konferencji ambasadorów z 28 VII. 1920.** „Ceskie Slowo" wyraża w końcu nadzieję, że ostateczne **zlikwidowanie tej sprawy umożliwi nareszcie przyjazne ukształtowanie się stosunków między Polską a Czechami.**

Zaburzenia w Monachium

Berlin, 20 grudnia. Wedle wiadomości nadeszłych tutaj z **Monachium**, mnożą się tam pogłoski o mającym nastąpić **zamachu stanu** ze strony narodowych socjalistów. Wczoraj z okazji wystawiania w operze monachijskiej „Toski" miały się odbyć demonstracje narodowych socjalistów. Kahr wydał wobec tej zapowiedzi stosowne zarządzenia i obsadził wojskiem wszystkie budynki ministerjalne, wystawienia zaś „Toski" zabroniono w ostatniej chwili. Jak dotąd panuje w mieście spokój.

Rozwiązanie sejmu bawarskiego?

Berlin, 20 grudnia. Wedle ostatnio nadeszłych wiadomości z Monachium **odrzucił sejm bawarski** na plenarnem posiedzeniu **ustawę, upoważniającą dla kanclerza Marx.** Jeden z przywódców bawarskiego stronnictwa ludowego zapowiedział wobec tego, że stronnictwo jego wniesie na najbliższem posiedzeniu wniosek o **rozwiązanie sejmu** i rozpisanie nowych wyborów. Wniosek ten ma wszelkie widoki przyjęcia.

Sytuacja w Grecji

Londyn, 20 grudnia. Venizelos oświadczył jednemu z wybitnych polityków angielskich, iż **nie zamierza powrócić do Grecji.** Wyjazd króla greckiego Jerzego uchodzi w tutejszych kołach politycznych **za abdykację.**

Wątpliwem jest bardzo, aby mógł on jeszcze powrócić na tron grecki, gdyż nawet w wypadku odrzucenia projektu o ogłoszeniu Grecji Republiką Grecy oglądać się będą za innym panującym. Pisma angielskie sądzą, że żadne z mocarstw nie zechce interweniować w kwestji dynastycznej w Grecji. Prawdopodobną jest jednak **interwencja Jugosławji albo Rumunji**, gdyż oba te państwa są stanowczo przeciwne proklamowaniu Republiki w Grecji.

Republika w Grecji

Wiedeń, 20 grudnia. "Neue Freie Presse" donosi z Londynu: W godzinach wieczornych otrzymano tu wiadomość, że rewolucyjny korpus oficerski ogłosił republikę. Po ucieczce króla i ogłoszeniu republiki przez rewolucyjnych oficerów, można uważać republikę za faktycznie wprowadzoną, mimo że z różnych stron wysuwane są jeszcze kombinacje na temat powołania nowej dynastji, względnie też zaprowadzenia monarchji elekcyjnej. — Z Bukaresztu donoszą, że grecka para królewska zamieszka prawdopodobnie na zamku Sinaja. „Tribuna" donosi z Aten, że Venizelos planuje powołanie na tron grecki ks. Connaughta, wuja obecnego króla greckiego.

Coolidge u Hughes

Wiedeń, 20 grudnia. „Neue freie Presse" donosi z Waszyngtonu: Między prezydentem **Coolidge** a sekretarzem stanu **Hughesem** wyłoniła się różnica zdań na tle odpowiedzi Hughesa na notę **Cziczerina.** Jak wiadomo, Hughes zajmuje wobec Rosji sowieckiej stanowisko nieprzejednane i polecił konsulowi amerykańskiemu w Rewlu odpowiedzieć Cziczerinowi na jego notę, że Ameryka wejdzie w kontakt z Rosją dopiero wtedy, gdy Rosja uzna swe zobowiązania międzynarodowe i wstrzyma propagandę sowiecką w Ameryce. Natomiast prezydent Coolidge, mając na względzie swój przyszły wybór oraz pod wpływem senatorów i posłów, którzy niedawno bawili w Rosji sowieckiej skłonny jest do zajęcia wobec Rosji sowieckiej stanowiska bardziej ustępliwego.

Nowe książki

(Na marginesie wydawnictw „Kultury Nowej Polski").

Gdy sprawozdania z międzynarodowej wystawy książki we Florencji przyniosły wiadomości, że wystawiona tam książka polska zjednała sobie powszechne uznanie, zajmując drugie miejsce po eksponatach francuskich, wywołać to musiało w sercach wszystkich jej miłośników radość, że nie ustępujemy zagranicy, przynajmniej pod względem wyglądu zewnętrznego naszej książki.

Trudno sobie wyobrazić taki międzynarodowy wyścig książki pod względem treści — a może to i jest dla polskiej książki lepiej!

Gdybyśmy bowiem zestawić chcieli wartość tego, co się u nas w najróżniejszych dziedzinach w książce czytelnikowi daje, z tem, co mu w tej samej materji dają książki obce, to bez wątpienia wypadłoby to niedyskretne porównanie na naszą niekorzyść — przynajmniej w wielu wypadkach.

Oczywiście nie jest to regułą, od której nie ma wyjątków.

Są u nas w ojczystym języku pisane książki, czy to naukowe, czy to popularne, stojące treściowo tak wysoko, traktujące przedmiot omawiany tak wyczerpując — że mając je pod ręką, nie warto sięgać w tej dziedzinie do podręczników zagranicznych. Niestety! — o tych rzeczywiście wartościowych wydawnictwach naszych, nie wie się albo nic, albo bardzo niewiele.

Do tych znacznie więcej wartych aniżeli znanych najnowszych wydawnictw, należą niewątpliwie pierwsze tomiki **"Kultury Nowej Polski"** — **„Biblioteczki pracownika Społecznego"**, wychodzące pod redakcją pana H. Orszy w Warszawie, jako samodzielne podręczniki n. p. **„Jak prowadzić bibljoteki wędrowne"** — **„Życie bibljoteki"** wreszcie **„Pierwsze wskazówki nauki czytania i pisania"** zużytkowane już przez Dep. oświatowy M. S. Wojsk. i stanowiące kościec każdej bibljoteczki żołnierskiej.

W tem samem wydawnictwie naucza pan Jan Pohoski rozplanowania i budowy **„Nowej Zagrody"**, dając najzupełniej wystarczające wskazówki dla samodzielnego przeprowadzenia budowy wiejskich zabudowań gospodarczych, których tyle uległo dzięki wojnie zupełnemu zniszczeniu. **W. W.**

Z DNIA

Pożegnam się z tobą w piątek wieczór. Będzie to także ostatnie **randez-vous**. Pomyśl ostatnie. Odtąd widzieć się będziemy tylko z daleka!...

Ostatni raz zapałką, od której zapłacę horendalną akcyzę, zapalę cię **ostatni** papierosie. Żegnaj mi bóstwo, żegnaj potężny **tytoniu**.

Odtąd kwitł będziesz, jak dawniej w uroczej i rozkosznej dolinie **Dżebelli**, odtąd będą twe liście gorzały się w słońcu na równinach Macedonji, i zielenieć się będziesz na polach Persji koło Sziras. Potem będą cię krajali tak równo, równiutko i pojedziesz do Polski, gdzie uczczą twe przybycie nową podwyżką twej ceny.

Ale ja palił cię już **nie będę**... i wielu innych nie zazna rozkoszy obcowania z tobą.

W sobotę — dwa dni przed wilją — podwyższony zostaniesz w swej wartości o **60 procent!**

Tako rzekła władza — a władzy trzeba słuchać!

Jest to wigilijny podarek, jakim obdarzają sfery rządzące liczne, tak bardzo liczne rzesze palaczy. Bo proszę, cóż to za satysfakcja palić papierosa np. za 30.000! A tak!

Po wilji przy szklaneczce szampana p. Paskarski zapali sobie egipskiego za **50.000** — blado niebieską półmiljonówką, albo **seledynowym papierkiem z widokiem Warszawy.** Za tę cenę może papieros „smakować!

Ale czy zapali sobie po wilji egipskiego za 50 tysięcy zapałką siarkową urzędnik państwowy, robotnik, inteligent, wreszcie wszyscy ludzie, żyjący z pensji? Napewno nie!

Gdybyż to była jedna jedyna podwyżka od miesięcy. Ale nie!

Ostatnia była we wtorek 18 grudnia — następna będzie pojutrze, 22 grudnia.

Aby odpowiednie władze nie trudziły się ustawicznemi kalkulacjami, proponuję:

Otworzyć giełdę tytoniu, cygar i papierosów. — Wprowadzić ich notowania giełdowe.

Wtedy wyroby tytoniowe pójdą SAME w górę i staną się środkami obiegowymi.

Kwestja walutowa będzie prawie załatwioną!

. . . . . : : : : :

Papierosie egipski! Ty, który kosztowałeś 22 czerwca **400** (słownie **czterysta) marek**, a 22 grudnia będziesz kosztował **50.000** marek.

Zapalę cię ostatni raz w piątek 21 grudnia 1923 roku o godzinie 23.59 (o ile ntb. trafikanci wcześniej cię nie ukryją przed spodziewaną podwyżką. Przyp. zecera) i zaciągnę się tobą tak głęboko, głęboko, aż się dymem zakrztuszę i ujrzę przez łzy w oczach — **egipską piramidę głupoty...** czyjej?... (rd).

KRONIKA

Z MIASTA. Otóż i śnieg! Teraz dopiero będą prawdziwe zimowe święta. Przyniósł ów śnieg, jak zawsze, jednym radość — drugim zmartwienie. Tych drugich, którym śnieg przyniósł troskę jest bardzo, bardzo dużo. Przy cenie węgla 3 miljony za 1 metr — mroźna zima jest klęską. Święta też zapowiadają się co się zowie wesoło! „Na gwiazdkę“ mamy już podwyżkę pieczywa, mięsa, wędlin, tytoniu i biletów tramwajowych. Przed świętami jeszcze spodziewamy się podwyżki bonów gazowych i elektrycznych. Jednem słowem — raj na ziemi!

ULICE POSYPYWAĆ POPIOŁEM. Magistrat przypomina przepisy, dotyczące oczyszczania chodników ze śniegu, lodu i **błota i posypywania ich piaskiem** w razie gołoledzi. Niestosujący się do tych przepisów ulegną surowym karom, w razie zaś nieszczęśliwych wypadków narażą się nadto na odpowiedzialność karno-sądową.

W NIEDZIELĘ 23 SKLEPY BĘDĄ OTWARTE. Magistrat zwraca uwagę, że wedle ustawy z dnia 18 grudnia 1919 Nr. 2 dziennika ustaw o czasie pracy w przemyśle i handlu w najbliższą niedzielę, jako ostatnią przed Świętami Bożego Narodzenia, wszystkie sklepy handlowe mogą być otwarte **od godziny 1 w południe do 6 wieczorem.**

ZDERZENIE POCIĄGÓW NA STACJI PODGÓRZE-PŁASZÓW. Wczoraj o godzinie 15.30 nastąpiło zderzenie pociągów towarowych na stacji Podgórze-Płaszów, na szczęście bez ofiar w ludziach. Zderzenie to nastąpiło w ten sposób, że pociąg towarowy, który przyjechał z Krakowa i stanął na właściwym torze, ruszył nagle wstecz i uderzył ostatnim wagonem o przesuwany wówczas z bocznego toru drugi pociąg towarowy, w skutek czego jeden wagon przesuwanego pociągu został przewrócony. Uszkodzenie nieznaczne.

OTWARCIE ŁAŹNI MIEJSKIEJ. W piątek 21 bm. otwiera miejski urząd Zdrowia łaźnię, wybudowaną w swoim czasie przez Naczelny Nadzwyczajny Komisarjat dla walki z epidemjami przy ul. Rejtana 6 (Podgórze). Łaźnia otwarta będzie: w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki od godz. 1—5.30 wieczór — we środy od 1—4 wiecz., w soboty od 4—8 wieczór. Poniedziałki, piątki i soboty przeznaczone są dla mężczyzn, środy dla kobiet. Wtorki dla słuchaczów wyższych uczelni. Czwartki dla dzieci szkolnych. Cena łaźni wraz z tuszem wynosi 80 tysięcy mkp. Słuchacze wyższych uczelni płacą za okazaniem legitymacji 10 tysięcy mkp. Dzieci szkolne po 10 tys. mkp. przyczem zarządy szkół zgłaszać winny dzieci w Miejskim Urzędzie Zdrowia. Każdy pragnący się kąpać musi przynieść swoją bieliznę i mydło.

ŁAŃCUSZKOWY HANDEL RYBAMI. W związku ze zbliżającemi się świętami ryb na targu jest moc — cena jednak za 1 kg ryby dochodzi do 4 miljonów mk. — a czasem i do 4 i pół miljona. Wielką tę, nawet w obecnych stosunkach, cenę powoduje to, że konsumenci nabywają ryby dopiero dosłownie **z czwartej ręki.** A dzieje się to tak. W Zatorze nabywa ryby p. Gutherz w Oświęcimiu hurtownik handlu ryb po cenie bardzo niskiej (do niedawna **500.000 za 1 kg.**). Od p. Gutherza kupuje ryby krakowski hurtownik tego towaru p. Beck według **dolarowej kalkulacji.** P. Beck dopiero oddaje ryby detalicznym handlarzom, którzy idą w ślady p. Gutherza i również pozwalają sobie na liczenie ryb po kursie.

Zapytujemy, czy nie warto, by tą sympatyczną sielanką zajęły się odpowiednie czynniki. Niestety, jak się dowiadujemy, województwo przeciwne jest oznaczeniu cen ryb. Wobec tego sprawa staje na martwym punkcie.

CRACOVIA. Zarząd klubu sportowego „Cracovia“ przypomina swym członkom, że walne zgromadzenie klubu odbędzie się 20 grudnia o godzinie 6 wieczorem w sali Tow. lekarskiego, ul. Radziwiłłowska 4.

OSTROŻNIE, OSZUST GRASUJE! Po mieszkaniach i sklepach w Krakowie grasuje jakiś osobnik, który pod pozorem zbiórki na powstańców górnośląskich wyłudza znaczne datki pieniężne. — Do mieszkania Heleny Kolberg przy ul. Wolnica 19 włamano się dziś w nocy i skradziono jej służącej Helenie Żółtej garderobę wartości 250 miljonów mk. — Policja w Woli zabierzowskiej donosi, że 13 bm. wydobyto z Wisły zwłoki dwumiesięcznego noworodka płci męskiej, zaś dnia następnego zwłoki 20-letniej kobiety. Tożsamości nie ustalono.

WRÓBELEK W KLATCE. Jan Wróblewski, lat 12, bardzo niebezpieczny złodziej, został przytrzymany jako domniemany autor kradzieży strychowych, tak licznych w ostatnich czasach. Młodociany złodziej przyznał się dotąd do 4 kradzieży strychowych.

AMERYKAŃSKI OSZUST. Do sklepu Kurnatowskiej w Sukiennicach zgłosił się pewien osobnik z oświadczeniem, iż jest członkiem misji amerykańskiej i że z polecenia krewnych Kurnatowskiej zamieszkałych w Ameryce, doręczy jej następnego dnia 5 funtów szterlingów. Równocześnie ów osobnik zaproponował p. Kurnatowskiej kupno materji, żądając 2 milj. mk. za 1 mestr. Gdy p. K. na tą propozycję się zgodziła, rzekomy Amerykanin wyłudził od niej dwa złote zegarki-antyki, oświadczając, że ma na nie kupców. W tym celu wysłała p. Kurnatowska krewną swą z „Amerykaninem“, który zaprowadziwszy ją w ulicę Szczepańską pod bramą jednego z domów, znikł wraz z zegarkami.

Komunikaty teatralne i koncertowe

Z TEATRU IM. SŁOWACKIEGO. Jak corocznie od kilkunastu lat wznawia teatr w okresie Świąt Bożego Narodzenia jasełka „Betleem polskie“ Rydla. Reżyserja spoczywa w rękach Marjana Jednowskiego, a współudział najwybitniejszych sił zespołu oraz w części wokalnej członków Tow. oratoryjnego zapewniają „Betleem“ godne wykonanie. Dzisiaj po południu ostatnia popołudniówka szkolna, na której powtórzony będzie „Sen nocy letniej“. Wieczorem „Carewicz Aleksy“, którego powtórzenie jutro i w sobotę 22 bm. W niedzielę wieczorem „Sen nocy letniej“.

OPERA I OPERETKA. Dziś we czwartek „Ostatni walc“ w niezmienionej obsadzie. Pod kierownictwem dyr. Szczepańskiego i reżyserją Sempolińskiego dobiegają końca próby z „Bajadery“, której premjera naznaczona na najbliższe dni. „Bajaderę“ kreuje p. Rynas, księcia p. Ostrowski, Filipa Rewski. Balet w nowem opracowaniu E. Wojnara.

KONCERT FELIKSA EYLEGO, skrzypka, odbędzie się dziś we czwartek, 20 bm. o godz. 7 i pół wieczór. Pozostałe bilety do nabycia u J. Lipskiego, Sławkowska 8.

REPERTUAR

TEATR MIEJSKI (początek o godzinie 7½)
Czwartek popoł.: „Sen nocy letniej“, wieczór: „Carewicz Aleksy“
Piątek: „Carewicz Aleksy“

BAGATELA (początek o godzinie 8-mej)
Czwartek: „Mężczyzna, zwierzę i cnota“
Piątek: „Kaprys kobiecy“ (premjera)

OPERA I OPERETKA (początek o g. 8)
Czwartek: „Ostatni walc“

KINO „UCIECHA“ (ulica Starowiślna)
„Złamana lilia“ z Lilianą Gish. Reżyserja Griffitha.

KINO „NOWOŚCI“ (ulica Starowiślna)
„Wschód i Zachód“, wspaniały obraz dramatyczny

KINOTEATR „REDUTA“ (ulica Lubicz)
„Dziki miód“ z Priscillą Dean.

ZE ŚWIATA

Odkrycie nowego arcydzieła Rafaela

Z Rzymu donoszą, że koło Savony odkryto w czasie restauracji pewnej willi obraz pędzla Rafaela szeroki na 2 m. wysoki na 1 m. Na obrazie przedstawionych jest szereg postaci. Po prawej stronie obrazu w kącie znajduje się autoportret mistrza z wyraźnym jeszcze podpisem. Obraz ów należy wedle opinji rzeczoznawców do najwspanialszych arcydzieł Rafaela. Został on namalowanym przez mistrza z polecenia papieża Juljusza II., który ozdobił nim sale swego pałacu w Savonie, w pobliżu którego ruin odkryto bezcenny ten skarb.

WIADOMOŚCI GOSPODARCZE

Z Rady przemysłowej

(od własnego korespondenta).

Warszawa, 19 grudnia.

Odbyte w ministerstwie przemysłu i handlu X posiedzenie rady **handlowo-przemysłowej** przeszło bez echa w prasie wobec mało **aktualnego programu ustępującego wskutek dymisji gabinetu ministra.** Z powodu jednak konferencji nasuwają się pewne uwagi. Referat **p. Dąbrowskiego,** dyr. dep. w min. przem. i handlu o eksporcie był **niewątpliwie ciekawy, zawierał jednak rzeczy znane wielu z członków rady z pism fachowych i urzędowych, oraz własnej praktyki.** W ogólności zasadą **wszystkich rad i komitetów przybocznych powinno być,** by reprezentaci rządu **mówili jaknajmniej,** reprezentaci kół zawodowych **jaknajwięcej. Celem** tych konferencyj jest raczej **instruowanie** urzędników przez przemysł i handel **co do postulatów tych gałęzi gospodarstw,** niżli pouczanie przemysłowców i kupców o potrzebie tych lub innych **zarządów** rządowych. **Raczej więc z referatami,** które wogóle winny być zwolna **zastąpione przez dyskusję, powinny występować koła przemysłowe i handlowe, nie zaś wyłącznie referent i kierownicy poszczególnych działów.** Obecnie brak najwięcej czasu na omawianie **postulatów** kół przemysłowych, gdyż reprezentanci rządu **mówią i mówią. Mija się to zupełnie z celem.**

Ceny złota i srebra

Złoto: Dolar 6,039 tys., Rubel 3, 107 tys., Marka niem. 1, 438 tys., Korona austr. 1,223 tys., Unja łac. 1,165 tys., Gulden hol. 2,427 tys., Funt szt. 29.385 tys., Dukat 13,805 tys., Korona skand. 1,618 tys., 1 gram złota 4,013.157.

Srebro: Rubel 2,64 tys., Marka niem. 573 tys., Korona austr. 479 tys., Unja łac. 479 tys., Gulden holend. 1,084 tys., Floren austr. 1,274 tys. Szyling 600 tys., Dolar 2,759 tys., Korona skand. 688 tys., 1 gram srebra 114.741.

Ceny ziemiopłodów

Lwów, 19 grudnia. W tys. mkp.: pszenica kraj. 15000—16500 (szac), żyto małopolskie 9300—9800, jęczmień brow. 9300—9800 (szac), owies małopolski 7800—8200, fasola biała 33000—35000, mąka pszenna „O" 30000 (szac), pszenna „1" 25000 (szac) pszenna „4" 20000 (szac); żytnia „O" 20000, — „1" 18000, otręby żytnie 5000 (szac), pszenne 6000 (szac). Podaż nadal silna, szczególnie żyta, przy znikomym popycie; tendencja chwiejna, usposobienie rezerwowane.

Poznań, 19 grudnia. W tys. mkp. za 100 kg. netto: Żyto 10500—11500, pszenica 18500—19500, jęczmień brow. 10500—11500, zwyczajny 10000, owies 11000—12000, mąka żytnia 17000—18000, pszenna 9800, słoma żytnia luźna 950—1100, prasowana 1900—22000, siano luźne 1400—1600, prasowane 2800—3200. Usposobienie stałe, obroty zwiększone.

ORGANIZACJA GIEŁD W POLSCE. Na radę ministrów ma być wniesiony w porozumieniu z min. przem. i handlu projekt ustawy o rozciągnięcie mocy ustawy o organizacji giełd w Polsce na obszar Górnego Śląska. Ustawa wydana za zgodą sejmu śląskiego, wejdzie w życie z dniem ogłoszenia, i równocześnie tracą moc obowiązującą wszystkie dawniejsze przepisy prawne, odnoszące się do giełd.

NOWA ZNACZNA PODWYŻKA MNOŻNIKÓW celnych. Rozporządzeniem ministrów skarbu, oraz przemysłu i handlu zostały podwyższone mnożniki celne. Mnożnik normalny wynosi 1,227.000 mkp., mnożnik ulgowy — 920,000 mkp. Rozporządzenie wchodzi w życie w tych dniach.

NOWA JEDNOSTKA TARYFOWA. Zostało podpisane rozporządzenie do taryf kolejowych t. zn. jednostkę taryfową, równą 1/100 franka złotego. Kurs jednostki ogłasza perjodycznie minister skarbu. Wszystkie pozycje i stawki taryfowe są przeliczane na jednostki taryfowe. Nowy system taryfy wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1924 r.

W SPRAWIE OGŁASZANIA KURSU FRANKA ZŁOTEGO. Obecnie ministerstwo skarbu opracowuje rozporządzenie, zawierające postanowienia o sposobie ustalania kursu franka złotego i podawania go do wiadomości urzędom państwowym. W projekcie tym zaznaczono o konieczności codziennego ogłaszania kursu z wyjątkiem niedzieli i dni świątecznych. Termin ogłaszania kursu jest godz. 1—2. Kurs ten ogłaszany był za pośrednictwem Monitora Polskiego w Warszawie. Pozatem zawiadamianoby o wysokości kursu równocześnie Główny Urząd Telegraficzny, Naczelną Dyrekcję P. K. K. P. i Główny Urząd Kasowy. O ile przez kilka dni następowałyby dni świąteczne po sobie w przeddzień pierwszego święta, ustalonoby kurs franka na te dni. Poraz pierwszy według tego projektu ustalonoby kurs w dniu 31 grudnia 1923 roku. Kurs ten obowiązywałby dzień 2 i 3 stycznia 1924.

PODATEK OD TELEFONÓW. „Robotnik" donosi, że magistrat warszawski zaproponuje Radzie miejskiej uchwalenie podatku od telefonów, w wysokości 10 prc. kwoty płaconej zarządowi telefonów za przyłączenie do miejskiej sieci telefonicznej i korzystanie z tejże. Władze i instytucje państwowe, instytucje samorządowe, oraz niektóre inne instytucje określone przez Magistrat, mają być zwolnione od opłaty podatku.

ZATWIERDZENIE STATUTU. Min. przemysłu i handlu, oraz skarbu zatwierdziło statut spółki akcyjnej pod firmą „Fabryka wyrobów szamotowych i fajansowych w Skawinie".

Celem spółki jest przejęcie znanej fabryki wyrobów fajansowych oraz szamotowych w Skawinie obok Krakowa. Kapitał zakładowy wynosi 1 miljard marek i podzielony jest na 10 tysięcy akcyj po 100 tys. marek sztuka.

Jako założyciele figurują: Ziemski Bank kredytowy S. A., Dr Arnold Ehrenpreis,Dr Ludwik Merz i architekt Jan Peroś.

ROZSZERZENIE AKCJI KREDYTOWEJ BANKU ROLNEGO. Min. reform rolnych zamierza zorganizować Bank Rolny w kierunku roszerzenia akcji kredytowej dla osadników oraz zaopatrzenia ich w narzędzia rolnicze i budulec. Prócz tego bank udzielałby pomocy kredytowej małorolnym. Zamierzone jest równocześnie utworzenie działu parcelacyjnego i przeprowadzającego wykupywanie majątków likwidacyjnych b. dzielnicy pruskiej. W najbliższej przyszłości mają być otworzone oddziały banku rolnego w Poznaniu, Lwowie, Wilnie i Łucku.

TRAKTATY HANDLOWE POLSKI Z 12 zawartych przez Polskę traktatów handlowych, 3 zostało przez Sejm ratyfikowanych. Są to traktaty: z Rumunją, Francją, Włochami, Szwajcarją, Austrją, Jugosławią, Belgją i Turcją. Nieratyfikowane przez Sejm traktaty są: z Czechosłowacją, Japonją, Finlandją i Anglją. Poza powyższymi traktatami, jak nas informują, opracowywane są obecnie przez min. przemysłu i handlu projekty, względnie kontrprojekty traktatów handlowych: z Holandją, Norwegją, Estonją, Węgrami, Szwecją i Danją.

Jak wiadomo, angielskie sfery oficjalne wyraziły życzenie, aby traktat handlowy polsko-angielski wszedł w życie jeszcze przed ratyfikacją przez Sejm.

ZMIANA PRAWA WEKSLOWEGO W ROSJI. Z początkiem sierpnia br. wydał rząd sowietów dwa rozporządzenia, dotyczące zmiany dotychczasowego prawa weksla. — Pierwsze z tych rozporządzeń ustanawia, iż wystawienie wekslu jest dopuszczalnem jedynie na specjalnym formularzu. Ustawa ta usuwa temsamem niejasne stosunki, jakie panowały dotychczas w tym względzie i wprowadza przymus opłat w chwili wystawiania wekslu. Drugie rozporządzenie nakazuje wystawianie weksli w walucie czerwońcowej. Przedtem wystawiano w Rosji weksle w rublach sowieckich, w złocie, i walucie zagranicznej. Nowe rozporządzenie ustanawia obecnie 4 waluty wekslowe, a mianowicie: ruble sowieckie, ruble złote, czerwońce i banknoty czerwońcowe banku państwowego. Zobowiązania wekslowe w zagranicznej walucie mają być w Rosji wyrównywane również w rublach sowieckich.

WYSTAWA PRODUKTÓW POLSKICH W ALGIERZE. Według nadeszłych z Algieru wiadomości, zgadzają się tamt. władze francuskie, oraz miejscowa Izba Handlowa na urządzenie stałej Wystawy próbek pewnych produktów polskich w Algierze.

Celem zrealizowania powyższego projektu proponuje Agent Konsularny Polski w Algierze p. Rozee, urządzenie na razie wystawy tych artykułów, które korzystają z ulg celnych w myśl umowy handlowej francusko-polskiej, a więc zabawek, porcelany, fajansu, wyrobów blaszanych, naczyń emaljowanych, przyrządów do oświetlania, ozokerytu, wosku, szczotek, wyrobów koszykarskich, koronek, tkanin wełnianych, pierza itd.

Z uwagi, iż Algier w r. 1922 przywiózł z zagranicy kartofli za 26 miljonów franków, warzyw suchych za 12 mil. fr., cukru za 77 mil. fr., drzewa za 26 mil. franków, fajansów i porcelany za 10 mil. fr., tkanin wełnianych za 43 mil. fr., mebli za 10 mil. fr., wyrobów koszykarskich za 5 mil. fr., wyrobów szczotkarskich za 4 mil. franków, pożądanem jest, aby próbki powyższych artykułów polskich znajdowały się na stałej wystawie w Algierze.

Bliższych informacyj udzieli Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie.

BANK MAŁOPOLSKI S. A. W KRAKOWIE. Dnia 19 grudnia 1923 odbyło się pod przewodnictwem JWP. Prezesa Jana bar. Götz-Okocimskiego Nadzwyczajne Ogólne Zgromadzenie Akcjonarjuszy Banku Małopolskiego, na którem na wniosek Rady Zawiadowczej uchwalono podnieść dotychczasowy kapitał akcyjny, wynoszący Mp. 1,000.020.000.— do wysokości Mp. 6,000.000.000.—

Z powodu zbyt niskiej nominalnej wartości, na jaką akcje Banku opiewają, uchwalono podnieść wartość nominalną z Mp. 280.— na Mp. 1.000.— przez wpłatę po Mp. 720.— od sztuki przez Akcjonarjuszy i w ten sposób podnieść automatycznie kapitał akcyjny na Mp. 3,571.500.000.— Dalsze podniesienie kapitału akcyjnego, w myśl uchwały Walnego Zgromadzenia, następuje przez nową emisję akcyj w ilości 2,428.500 sztuk po Mp. 1.000.— im. wart., reprezentującej kapitał w wysokości Mp. 2.428.500.000.—. W ten sposób kapitał akcyjny wynosić będzie Mp. 6.000,000.000.— po Mp. 1.000.— im. wart.

Z nowej emisji akcyj przyznano dotychczasowym akcjonarjuszom prawo poboru nowych akcyj w ten sposób, że dotychczasowi akcjonarjusze uprawnieni będą do pobrania za każde 2 stare akcje 1 nową.

Z powodu ustawicznej dewaluacji marki polskiej Walne Zgromadzenie, na wniosek Rady Zawiadowczej, uchwala za podstawę ceny emisyjnej przyjąć kurs złotego polskiego równającego się frankowi złotemu i cenę emisyjną ustalić na 25 groszy = 25 ct. zł., przyczem jednak zastrzeżone, iż w razie podwyższenia się kursu franka złotego na giełdzie warszawskiej, Radzie Zawiadowczej przysługiwać będzie prawo odpowiedniego podniesienia kursu emisyjnego.

Przyjąwszy za podstawę kurs franka złotego w chwili uchwały na Mp. 800.000.— kurs emisyjny nowych akcyj wynosiłby Mp. 200.000.—, z których Mp. 1.000.— przeznaczonem jest na kapitał akcyjny, Mp. 720.— na podniesienie wartości nominalnej akcyj do Mp. 1.000.—, Mp. 4.280.— na koszty emisji.

Po przeprowadzeniu transakcji podniesienia kapitału akcyjnego, kapitał akcyjny Banku wynosić będzie Mp. 6.000,000.000.—, zaś specjalny fundusz rezerwowy, przez wcielenie do tegoż funduszu nadwyżki uzyskanej z emisji akcyj ponad pari i po strąceniu kosztów łączących się z emisją, wynosić będzie sumę przeszło Mp. 400.000,000.000.—.

Po uchwaleniu powyższych wniosków Walne Zgromadzenie akcjonarjuszy wybrało do Rady Zawiadowczej dotychczasowych członków, a mianowicie:

pp. Franciszka Bruggera, Włodzimierza hr. Dzieduszyckiego, Ernesta Garra, bar. Götz-Okocimskiego, Roberta Hankara, Dr. Edmunda Kaleto, Aleksandra Lednickiego, inż. Mieczysława Markiewicza, Michała Pohoskiego, Alfreda hr. Potockiego, Aleksandra hr. Skrzyńskiego, Michała Sroczyńskiego, Tadeusza Sroczyńskiego, Dra Jana Kantego Steczkowskiego, Emila Steina, Rudolfa Steinera i Zdzisława hr. Tarnowskiego.

Równocześnie Walne Zgromadzenie uchwaliło przez aklamację, na wniosek p. Prez. Bruggera, gorące podziękowanie i uznanie Prezydjum i Dyrekcji Banku za dotychczasową działalność, z prośbą, by nadal w tym samym duchu instytucją kierowała z pożytkiem dla gospodarstwa społecznego.

Bezpośrednio po Nadzwyczajnem Walnem Zgromadzeniu odbyło się posiedzenie Rady Zawiadowczej, na którem Rada Zawiadowcza się ukonstytuowała, wybierając prezesem JWP. Jana bar. Götz-Okocimskiego, wiceprezesami pp. Franciszka Bruggera, Aleksandra hr. Skrzyńskiego i Dra Jana Kantego Steczkowskiego.

Co było dzisiaj na giełdzie krakowskiej?

Kraków, 20 grudnia

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek dziś	19 XII.
P. T. H. I—V em. . . .	750—810	700—740
„Impex"	28.5—29	26.5—28
„Pharma" (B. Jawornicki)	650—680	560—610
Bracia Rolniccy I em. . .	140—150	130
„Polski Glob"	110—135	120—125
G. Hartwig. Poznań . . .		
Żegluga Polska	130—135	130—135
Zieleniewski I—IV em. . .	26500—25900	26000—26400
Warsz. Parowozy I—III em.	860—900	750—800
H. Cegielski, Poznań I—IX	1350—1500	1150—1210
„Potęga" Tow. huty żel. .		15000—18000
„Lemiesz"		
„Trzebinia" I—VI em. . .	1100—1300	880—930
„Pocisk"		650
Automotor		
Portland-Cem. Szczakowa		
Górka	35000—35500	28000—29000
Siersza	15800—15750	16000—16200
Tepege I—IV em.	5925—6050	5700—6000
Polska Nafta	950—1100	900—1000
Oikos		
„Pokucie" Naft. S. A. I em.	700—715	675—710
Pezet		
Strug	2250—2300	2300

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek dziś	19/XII.
Syndykat Kosz., Kraków .	230—250	225—230
Tłuszcze Trzebinia	6350—6500	6000
„Krakus" I—VI em. . . .		1480—1500
Porcelana Cmielów . . .	1600—1675	1425—1500
Fabr. cukru w Chodorowie .	8075—8200	7500—8250
Elektr. Siersza I—IV em.	390—450	340—400
Zakłady przem. „Ryngraf"		
S. W. Niemojowski . . .	750—800	750
Fabr. kapel. w Myślenicach		
Bank Przemysłowy I-VIII	700—850	590—670
Bank Hipoteczny		
Bank Małopolski	1500—1525	1425—1450
Ziemski Bank Kredyt. . .	330—500	300—320
Powszechny Bank Kredyt.	90	88—95
Akc. Bank Związkowy I-IX		
Bank Komercjalny I—IV	240—245	230—240
Bank Kred. w Warszawie		
Bank Związ. Spółek Zarob.	4600—4700	4200—4500
Rolin Zieliński		700—725
A. Piasecki	3100—3500	3500
„Agrochemja"		
„Teropol"	320—340	300—320
„Polski Lloyd"		
„Kabel"		

Kraków, 20 grudnia. Szybka i spokojna likwidacja przesilenia gabinetowego wpłynęła niewątpliwie na wytworzenie większej równowagi na giełdzie pieniężnej. Nowy minister finansów, p. Grabski — według informacji z Warszawy — już wczoraj poczynił odpowiednie zarządzenia w celu zasilenia giełdy oficjalnej zasobami walut i dewiz. Tem tłumaczy się fakt, że na warszawskiej giełdzie pieniężnej dolar, który rozpoczął kursem 6,800 tys. spadł pod koniec 6,100.000. Pełny przydział walut przez PKKP. w dniu wczorajszym i dzisiejszym spowodował obniżenie się kursu dolara również na dzisiejszej giełdzie krakowskiej. Dolary oddawano chętnie po kursie 6,440.000. Wszystkie inne dewizy zachodnie normowały się na poziomie, odpowiadającym parytetowi dolara. Banki pokryły w zupełności zapotrzebowanie.

W związku z wiadomościami o silnej tendencji na warszawskiej i lwowskiej giełdzie efektów zapanowało analogiczne usposobienie na naszej giełdzie. Obroty w efektach bardzo ożywione i z małymi tylko wyjątkami silnie zwyżkowe. Na czoło akcji silnie zwyżkujących wysunęła się Górka (+ 6,500.000), która wyprzedziła zatem dotychczasowego faworyta giełdy krakowskiej, Zieleniewskiego. Mimo spadku korony austrjackiej, papiery arbitrażowe utrzymały się na ogół na wczorajszym poziomie. Znacznie drożej, niż wczoraj płacono za „Cegielskiego". Z akcji handlowych zwyżkowało P. T. H., Pharma, z bankowych Przemysłowy i Ziemski kredytowy.

Walory naftowe silniejsze. Polską naftę płacono o 100.000 drożej.

W kursach ujawniło się gorączkowe wprost ożywienie, przyczem zaofiarowanie było nikłe. Jaworzno drobne osiągnęło kurs 65 do 70 miljonów per kassa, 85 miljonów per ultimo i 120 miljonów per medio stycznia. Silnie poszukiwane Chybie, za które płacono per kassa 15 miljonów, ofiarowano per ultimo *22* miljony. Giełda efektów zakończyła usposobieniem mocnem.

Do notowania dopuszczono na wczorajszej Radzie giełdowej warszawski papier: Marynin. zakłady przemysłowo-ogrodnicze. Uchwalono zasadnicze obostrzenia przy dopuszczaniu na giełdę współdzielni bankowych.

AKCJE NA POGIEŁDZIE.

Jaworzno drobne 60000—70000; po 25 sztuk 67000—69000 per ultimo 85000, medio stycznia 120000 Gazy 65000 płacono, Chybie 14000—15000 —16000. Len 1850—1925. Nitrat 400—425. Lokomotywy 950—1000. Bazar Polski 2000 płacono. Krosno nafta 6500—6600. Machfeld 800 płacono. Garbarnia 8000 płacono, Olkusz 800 płacono. Gloria 250—275. Azot 425—450. Silesia 6600 płacono, 6900 żądano.

KURSA WALUT I DEWIZ W OBROTACH BANKOWYCH.

Waluty: Dolary 6,460.000—6,440.000. Franki francuskie *325.000*. Korony czeskie 184.000

Czeki: Nowy Jork 6,450.000—6,400.00. Zurych 1130—1,115.000. Paryż *329.000*. Praga 188.000. Wiedeń 90.

GIEŁDA WARSZAWSKA

Warszawa, 20 grudnia. Giełda. Akcje. Cyfry w tysiącach mkp. Benk dyskontowy 5000, Bank dla handlu i przem. 1450—1400—1475, Bank zjedn. z. polsk. 1000—1100, bank handl. Poznań 1250, Cerata 290—300, Puls 515—580—550, Wildt 525—700, Cukier Warszawa 8350—7700—7900, Firley 360—410, 385, Drzewny przemysł 800—875, Cegielski 1025—1375—1350, Modrzejów 18200—17500 dr. 19000—20750—18000, Orthwein 895—750—825, Rudzki 3100—2650—2700—2900—3500—3000, drob. 3500—3200, Ursus 1000—1500—1450, Parowozy 900—775—825, Zawiercie 540000—550000, Żegluga 300—385—345 VII 275—325, Elektryczność 2800—2625, Spirytus 5200—6100—5700, Pol. nafta 950—900—930, Lenartowicz 175—245—230, Siła i światło 1750 1400—1575, Ćmielów 1650, Norblin 1500—1750—1600—1850—1825 dr. 2200—2100—1950, Belpol 125, Kabel 1400—1375, PTE 360—400—375, Unia 8800—8600, Tkanina 155—160, Klucze 1700—1525—1675, Pol. Loyd 380—500, bank handl. Warszawa 4675—4725,—4700, bank przem. Lwów 650—950, bank zw. ziemian 400, bank p. kred. 110—120, Sole potasowe 7000—7200, Kijewski 4500—5000, Czersk 975—1200—1000, Gosławice 1750—2000—1900 dr. 1500—1325, Michałów 1750—2150—2000, Łazy po 250 szuk 270—250 dr. 280—305—290, Węgiel 9000, 8900, 9250, 9400, 9150, 10000, 9300, 10000. 10200, 9500 dr. 10300—11000, Lilpop 1250—1025—1100, Ostrowiec 2300—2800 Ron Zieliński 900, Starachowice 5600—5900, Pocisk 800—900—850, Zieleniewski 27000 — 30000 — 29250, Żyrardów 500000—520000—480000, Borkowski 1450—1600, Jabłkowscy 380—410—400, Strem 18000, Haberbusch 6000—7500—7200, Nobel 1500—1700 VI 1550 do 1625, Pustelnik 900, Chodorów 7500—9000—8600 Spiess 2000—1800—1950, Trzebinia 900, Pol. prz. naft. 1400—1425, Skóry 125—190, zach. tow. dla handlu 350, Konopie 825—800, Korek 210—225, Lombard 130—260.

Warszawska giełda pieniężna

Warszawa, 20 grudnia. Giełda. **Waluty:** Dolary Stanów Zjednoczonych 6,350.000—6,100.000 sp. 6,160.000 k. 6,043.000. Frank francuski 326.500—318.000. Frank złoty w kupnie 1,183.000. Miljonówka 225.000—180.000—205.000.

Czeki: Belgja 287.000 sp. 290.000 k. 284.000. Holandja 2,325.000 Praga 184.200—176,500. Londyn 27,735.000—26,000.000 sp. 26,260.000 k. 25.740.000. Nowy York 6,350.000—6,100.000 sp. 6,160.000 k. 6,040.000. Paryż 329.000—316.000 sp. 319.000 k. 313.000. Szwajcarja 1.107.000—1,063.000 sprz. 1,073.000 k. 1,053.000. Włochy 275.000—264.500. Sztokholm 1,607.000. Wiedeń 89.40—85 i pół sprz. 86 i pół k. 84 i pół.

Dzisiejsza giełda lwowska

Dolar **6,300.000** Mkp., (cyfry w tysiącach): Akcyjny Hipoteczny 1400—1450, Powszechny Kredytowy 100—130, Ziemski Kredyt. 800—865—850, Browary Lwowskie 29.000—28.000, Chodorów 8800—9250—9125, Cmielów fabr. po c. 1550, Niemojewski fabryka papieru 725—800, Oikos Zakł. przem. drzew. 8000—8350, Parowozy S. A. bud. masz. 875—900, Pezet Pow. Zakł. bud. 400—450—375, Polska Nafta 1200—1300—1000, Rakszawa fabr. sukna 8500—8450, Tohan 550, Gafota 350—375, Karpalit 1500—1000, Siersza elektr. 330, Siersza górn. 14.500—15.000—14250, Tepege 5100—5200, Tesp. tow. ekspl. soli 9100—9150, Zieleniewski 24.400—24.500—24.000.

EGZOTY LWOWSKIE.

Lwów, 20 grudnia. Cyfry w tysiącach. Jaworzno grube 52,000—69,000, Gazy 47,000—52,500, Azot 800—725, Chybie 13,000—14,300, Czechowice 280—300, Elektrownia na Sanie 275—250, Gazociągi 675—750—650, Len 1,900—2,100—2,000, Lokomotywy 1,050—1,000, Nitrat 450—440, Schön 125,000, Foresta 775—1.000, Olkusz 1,000—1,250, Radziwiłł 1,850—1825, Szkło Krosno 1,500, Lesienice 1,800—1,900, Gazolina 2,600—2,100, Brugger i Höflinger 1,200—1,300, Terpentyna 150.

Dzisiejsza giełda w Zurychu

Zurych, 20 grudnia. Zamknięcie giełdy: Berlin — —., Holandja 218¾., Nowy Jork 573¾, Londyn 25.04, Paryż 29.77, Medjolan 24.77, Bruksela —.—, Praga 16.61 Budapeszt 0.03,02, Bukareszt —.—, Belgrad 6.52½, Sofja 4.10, Warszawa —, Wiedeń 0.00080¾, Astr. kor. stempl. 81.—.

Szwajcarski Związek Banków notował dziś nieoficjalnie Warszawę 0.000080—0,000120.

Giełdy pieniężne

Nowy York, 19 grudnia. Giełda pieniężna. Kurs dzienny 4¾%. Przekaz na Londyn 436.87. Przekaz na Londyn na 60 dni 433.87. Przekaz na Paryż 517, Przekaz na Amsterdam 38.07. Przekaz na Kopenhagę 17.87 Przekaz na Pragę 2.98, Przekaz na Berlin — za biljon w placeniu,

Dzisiejsza giełda wiedeńska

Giełda efektów: Zieleniewski 287,000, Fanto 4,000.000, Karp. Gal. 477.000, Galicja 27,200,000, Schodnica 1,410.000. Siersza 172.000, Lwów-Czerniowce 350.000, Kolej północ. 19.800.000, Alpine Montan 681.000, Huta poldi 910.000. Goleszów 1,600 tys., — Kompas 35.000, — Lumen 63.000. Bank Małop. 18.000, Bank Hipoteczny 16,800, Portland cement 2,400.000, Nafta S. A. 2,500.000, Browary lwowskie 280.000, Iriag 303—304.000, Mrażnica 178—187.000.

Co było na dzisiejszej Komisji cennikowej?

Na dzisiejszem posiedzeniu Komisji cennikowej uchwalono następujące ceny mięsa i pieczywa:

1 kg. mięsa I jakości 1,100.000 Mk., II jakości 1,050.000 Mk, III jakości 950 Mk.

1 kg cielęciny I jakości 850.000 Mk, II jakości 800.000 Mk, III jakości 750.000 Mk.

Ceny wędlin o 30% — zaś ceny tłuszczów o 35% wyższe.

Ceny pieczywa: 1 kg. chleba białego 185.000 Mk, razowego 165 tysięcy marek, 1 bułka zwykła 27 tysięcy marek, bułka wiedeńska 19 tysięcy marek.

Ostatnie wiadomości gospodarcze

KOSZTA UTRZYMANIA ARMJI. Odpowiadając na pytanie, wystosowanę przez jednego z członków izby gmin do rządu angielskiego, wice-sekretarz wojny, podpułkownik Guinesse podał następujące liczby, tyczące się utrzymania armji w różnych państwach.

W 1913—14 r. parlament angielski przyznał na utrzymanie armji (bez służby lotniczej) kredyty w sumie 27,200.000 funt. szter, a w 1922—23 r. 60,800.000 funt. szter.

Koszt utrzymania całkowitego armji francuskiej wynosił w 1913 r. 1.110,845.109 fr., a w 1922 r. koszt ten podniósł się do 3.597,916.659 franków.

Armja amerykańska kosztowała w 1913 r. 320,800.000 dolarów a w 1922 r. 361,075.165 dolarów.

Na armję rosyjską wyasygnowano w 1913 i 14 r. 647 miljonów rubli złotych. Podczas zaś pierwszych dziewięciu miesięcy 1922 r. bolszewicy wydali na swą armję 556 miljonów rubli złotych.

Wreszcie utrzymanie armji niemieckiej kosztowało w 1913 r. około 60 miljonów funt. sterlingów a w 1922 r. około 2,387.000 funt. ster. (licząc według ówczesnego średniego kursu 1.400 mk. niem. za funt ster.).

Przebudowa węzła kolejowego warszawskiego

Przebudowanie węzła warszawskiego, zamierzone jeszcze przed wojną europejską, jest obecnie sprawą naglącą, ze względu na wzmagający się ruch towarowy i osobowy, grożący zupełnem zatkaniem przejścia pociągów przez Warszawę, nie mówiąc już o niemożliwości budowy nowych linji do Warszawy przed ukończeniem przewidzianych dla węzła robót. Przebudowa w pierwszym rzędzie polega na oddzieleniu w granicach węzła ruchu towarowego od osobowego, co wymaga wybudowania linji średnicowej, przecinającej Warszawę i przeznaczonej wyłącznie dla pociągów osobowych, jak dalekich, tak i podmiejskich, co zwolni linje obwodową dla ruchu wyłącznie towarowego. Przebudowanie linji średnicowej, z dworcem Głównym na miejscu dworca Wiedeńskiego (nieco odsuniętym od ul. Marszałkowskiej ku Poznańskiej) zabezpieczy pasażerom, jak zamiejscowy, tak szczególniej podmiejskim, wysiadanie bezpośrednie w środku miasta, w dzielnicy biurowo-handlowej. Oprócz dworca Głównego przewidziane są na linji średnicowej jeszcze dwa: dworzec Wschodni i dworzec na Czystem; narazie dworce te budowane nie będą, wystarczy tymczasem istniejący Wschodni i czasowy Główny; cała zaś energja i szczupłe fundusze, skierowane będą do budowy torfowiska linji średnicowej, oraz na jej uruchomienie, w pierwszym rzędzie na budowę tunelu, który wymaga najwięcej zachodu i czasu przy mniejszych stosunkowo funduszach, jest zaś bardzo opóźniony, w porównaniu do innych części linji średnicowej, np. budowy mostu i wiaduktów. Z tych ostatnich wiadukt na terytorjum Czerwonego Krzyża będzie ukończony już w roku obecnym, filary zaś mostu przez Wisłę, jak również wiadukty nad ul. Grochowską i Targową, a także pod Żelazną i Towarową będą ukończone w roku przyszłym. Od Czystego do ul. Smolnej, naprzeciwko wiaduktu ks. Poniatowskiego, linja średnicowa będzie przechodziła niżej poziomu ulic: od Czystego do dworca Głównego w otwartym wykopie, od dworca Głównego do wiaduktu Poniatowskiego w płytkim tunelu. Tak więc tunel jest obecnie najgłówniejszym objektem, na którym ześrodkowują się wszystkie nasze wysiłki, i te nieznaczne fundusze, jakie nam asygnowano, aby tunel ten przestał być nadal przeszkodą do równomiernego w przyszłości prowadzenia robót, na całym froncie (przy naprawie stosunków i asygnowaniu kredytów) i do najszybszego otwarcia ruchu, na które jeszcze można mieć nadzieję, iż nastąpi z końcem 1926 roku. Dla tunelu ani jednego więcej sezonu budowlanego przepuścić nie można, gdyż byłoby to dla Państwa i skarbu stratą niepowetowaną. Z tych powodów przynagla się obecnie roboty w Al. 3-go Maja, z zamiarem kończenia ich przed otwarciem mostu Poniatowskiego. Na całej ogrodzonej przestrzeni zdjęto warstwę ziemi nad przyszłym stropem tunelu; muruje się 10 sekcji po 10 metrów każda) północnej ściany tunelu i wykonano fundament pod sekcję 11-tą. Buduje się tymczasem tylko ścianę północną, czyli prawą, idąc od Wisły, a to z szybkością 10 m. na tydzień. W miejscu, gdzie ma być lewa ściana tunelu, leżą cokolwiek naukos, rury wodociągowe i podziemny kanał stokowy, tak zwany burzowiec, które to urządzenia miejskie trzeba wpierw przełożyć. Do przebudowy tego burzowca i budowy nowego żelaznobetonowego już przystąpiono. Obecnie energja ześrodkowana jest na sporządzeniu projektu, który da możność przerzucenia kanału spodem pod Nowym światem, na drugą stronę tunelu za pomocą tak zwanego syfonu. Z początkiem pierwszego okresu budowlanego zajmie się lewą stronę (licząc od Wisły), Al. Jerozolimskich aż do Kruczej. Tory tramwajowe będą tymczasem odsunięte ku prawej północnej stronie Alei, albo też czasowo skasowane. Grubość 1 metra ziemi nad stropem tunelowym pozwoli na wznowienie zadrzewienia w Al. Jerozolimskich.

Za treść ogłoszeń Redakcja nie odpowiada

WALNE ZGROMADZENIE KLUBU SPORTOWEGO „WAWEL“ odbędzie się w niedzielę dnia 23 bm. o godzinie 9 rano w Domu Pracy przy ulicy św. Tomasza L. 37.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Feliks Jabłoński. Z Drukarni Ludowej w Krakowie.